

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

навчально-методичні матеріали

УЖГОРОД-2023

Укладачі:

Греца Я.В., доктор юридичних наук, професор кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»

Орлова О.С., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ "«УжНУ»

Греца С.М., доктор юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»

Рецензенти:

Лазур Я.В. ., декан юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
д.ю.н., професор.

Бисага Ю.М., зав. кафедри конституційного права і порівняльного правознавства юридичного факультету Ужгородського національного університету,
д.ю.н., професор, Заслужений юрист України.

Відповідальний за випуск:

зав.кафедри господарського права, к.ю.н., **В.М.Рошканюк**

Методичні рекомендації розраховані на студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також можуть бути використані практикуючими юристами, державними службовцями, посадовими особами підприємств, установ і організацій різних форм власності, громадянами.

Рекомендовано до друку на засіданні
кафедри господарського права Ужгородського національного університету,
протокол № _____ від ____ 2023 р.

Греца Я.В., Орлова О.С., Греца С.М. Фінансове право: навчально-методичні матеріали.
Ужгород: Видавництво УжНУ, 2023.

© Греца Я.В., Орлова О.С., Греца С.М.

© ДВНЗ Ужгородський національний університет

Вступ

Навчальна дисципліна „Фінансове право” є вибірковою нормативною дисципліною для спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність». Її викладання здійснюється на третьому курсі денної форми навчання у V семестрі. Обсяг дисципліни - 120 годин, з них 30 годин лекцій, 30 години практичних занять, 60 годин самостійної роботи. Формою семестрового контролю є іспит.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів-юристів логічно завершених базових теоретичних знань про правове регулювання фінансових відносин, фінансову систему держави, фінансовий контроль та інші правові інститути фінансового права. Крім цього, метою навчального процесу є формування практичних навичок студентів щодо застосування законодавства у сфері бюджетних відносин, державних доходів, державного кредиту, державних видатків, банківських відносин, валютної системи та валютного регулювання.

Завдання: засвоєння теоретичного матеріалу, розвиток аналітичних навичок, вміння застосовувати нормативно-правові акти, підготовка висококваліфікованих спеціалістів у сфері фінансового права та правоохоронної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях..

ЗК-2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-8 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-10 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод.

ЗК-11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК-2 Здатність організувати нагляд (контроль)за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

ФК-3 Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

ФК-4 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

ФК-5 Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

ФК-6 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК-10 Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

ФК-11 Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних злочинів (проступків).

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 8 Теорія держави і права

ОК 11 Адміністративне право

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Правоохоронна діяльність», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.	ПРН.02
Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.	ПРН.03
Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки	ПРН.04
Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.	ПРН.05
Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події.	ПРН.07
Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.	ПРН.08
Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	ПРН.10
Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	ПРН.11
Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.	ПРН.13
Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національної безпеки держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).	ПРН.17
Організувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.	ПРН.21
Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.	ПРН.22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Фінансове право»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Організувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності у сфері фінансового права.	ПРН.02
Збирати необхідну інформацію з різних джерел фінансового права, аналізувати і оцінювати її.	ПРН.03

Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.	ПРН.04
Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні злочини, адміністративні правопорушення та події у сфері фінансового права.	ПРН.07
Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.	ПРН.08
Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	ПРН.10
Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	ПРН.11
Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).	ПРН.17
Організовувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.	ПРН.21
Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень у сфері фінансового права.	ПРН.22

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях; виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт; залік (іспит).

Методи навчання: пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; дослідницький метод; робота в малих групах тощо. Самостійна робота, зокрема, включає: вивчення теоретичних аспектів, що стосуються навчальної дисципліни «**Фінансове право**» насамперед на основі прослуханого лекційного матеріалу; поглиблене вивчення окремих питань передбачених тем (дослідження наукової літератури на задану тему та пошук додаткової інформації, в тому числі правозастосовного характеру); підготовку до семінарських занять; узагальнення вивченого матеріалу перед іспитом тощо.

Аудиторна та самостійна робота студента забезпечується всіма необхідними навчально-методичними засобами, задля належного вивчення навчальної дисципліни чи окремої її теми, а саме: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, електронними ресурсами, науковою літературою та періодичними виданнями. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацією навчання, зокрема, в системі Moodle та за допомогою платформи Google Meet.

Система оцінювання результатів навчання студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні та семінарські заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання результатів навчання здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою, яке включає:

- поточний контроль, що здійснюється протягом навчання студента під час проведення лекційних та семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (мінімальна кількість балів, що дозволяє студенту скласти іспит – 35 балів);

- модульний контроль, що проводиться після вивчення матеріалу відповідної частини дисципліни – змістового модуля, з врахуванням результатів поточного контролю;

- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю - іспит.

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Фінансове право» проводиться в таких формах: активна робота на лекційних та семінарських заняттях (зокрема, активна участь у дискусії та презентації матеріалу), написання реферативних робіт, тестування тощо.

Методи поточного контролю: усний та письмовий.

Форма модульного контролю: написання модульної контрольної роботи, включаючи описові та практичні завдання, а також тести.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів: рівень знань; володіння понятійно-категорійним апаратом; вміння узагальнювати набуті знання за окремими темами та вміння робити обґрунтовані висновки, наявність навичок і прийомів виконання практичних завдань тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5				50	100
10	10	10	10	10					

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	50	11	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота виконується у формі тестів, 50 питань з варіантами відповідей, кожна правильна відповідь оцінюється в один бал.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Істит в усній формі передбачає відповідь на три розгорнуті питання. Повна і вичерпна відповідь на всі питання екзаменаційного білету оцінюється максимально у 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До модульної контрольної роботи допускаються всі студенти, а до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни – студенти, які отримали не менше 35 балів (враховуються як результати модульної контрольної роботи та поточного контролю під час семінарської та самостійної роботи студента).

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (менше 34 балів), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

ПЛАН ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ з навчальної дисципліни „Фінансове право”

Зміст навчальної дисципліни

	модуль № 1. Загальна частина.
Тема № 1	Поняття, предмет та метод фінансового права
Тема № 2	Правове регулювання фінансових правовідносин
Тема № 3	Фінансова діяльність держави
Тема № 4	Фінансова система та її елементи
Тема № 5	Фінансовий контроль
	модуль № 2. Особлива частина.
Тема № 1	Бюджетна система України
Тема № 2	Бюджетний процес
Тема № 3	Правове регулювання державних доходів
Тема № 4	Податкова система України

Тема № 5	Фінансово-правові аспекти страхування
Тема № 6	Правовий режим державних видатків
Тема № 7	Правове регулювання фінансового моніторингу
Тема № 8	Банківська система України
Тема № 9	Правові основи грошових розрахунків
Тема № 10	Валютна система і валютне регулювання

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I												
Загальна частина												
Тема 1. Поняття, предмет та метод фінансового права		1	1			6		1	1			5
Тема 2. Правове регулювання фінансових правовідносин		1	1			6		1	1			5
Тема 3. Фінансова діяльність держави		2	2			3		1	1			7
Тема 4. Фінансова система та її елементи		2	2			4		1	1			8
Тема 5. Фінансовий контроль		2	2			5						7
Разом за модулем I		8	8			24		4	4			32
Модуль II												
Особлива частина												
Тема 1. Бюджетна система України		2	2			4		1				7
Тема 2. Бюджетний процес		2	2			4		1				7
Тема 3. Правове регулювання державних доходів		2	2			3						7
Тема 4. Податкова система України		6	2			4		1	2			7
Тема 5. Фінансово-правові аспекти страхування		1	2			3						7
Тема 6. Правовий режим державних видатків		1	2			3						7
Тема 7. Правове регулювання фінансового моніторингу		2	2			3						7
Тема 8. Банківська		2	4			4		1	1			7

система України												
Тема 9. Правові основи грошового обігу		2	2			4		1	1			7
Тема 10. Валютна система і валютне регулювання		2	2			4		1				7
Разом за модулем 2		22	22			36		6	4			70
Усього годин		30	30			60		10	8			102

Теми практичних, семінарських, лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Фінансове право як галузь права. Правове регулювання фінансових правовідносин.	2	2
2	Фінанси і фінансова діяльність держави.	2	1
3	Фінансова система та її елементи	2	1
4	Фінансовий контроль в Україні	2	
5	Бюджетна система України	2	
6	Бюджетний процес	2	
7	Правові основи державного кредиту. Правове регулювання державних доходів.	2	
8	Податкова система України	2	2
9	Фінансово-правові аспекти страхування	2	
10	Правовий режим державних видатків	2	
11	Правове регулювання фінансового моніторингу	2	
12	Публічно-правові основи банківської системи	4	1
13	Правові основи регулювання грошового обігу	2	1
14	Валютна система та валютне регулювання	2	
Усього практичних занять		30	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Поняття, предмет та система фінансового права	6	5
2	Правове регулювання фінансових відносин	6	5
3	Фінансова діяльність в Україні	3	7
4	Фінансова система	4	8
5	Фінансовий контроль	5	7
6	Бюджетна система	4	7
7	Бюджетний процес	4	7
8	Податкова система і державні доходи	3	7
9	Державне страхування	4	7
10	Державний кредит	3	7
11	Державні видатки	3	7
12	Фінансовий моніторинг	3	7
13	Банківська система	4	7
14	Грошовий обіг	4	7
15	Валютна система і валютне регулювання	4	7
	Разом	60	102

ТЕМАТИКА ДЛЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

„ ФІНАНСОВЕ ПРАВО ”

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема №1

Поняття, предмет та метод фінансового права

1. Поняття фінансового права та його предмет;
2. Метод фінансово-правового регулювання;
3. Система фінансового права та його джерела;
4. Місце фінансового права в системі права України;
5. Наука фінансового права та етапи її розвитку.

Тема №2

Правове регулювання фінансових правовідносин

1. Поняття та особливості фінансово-правових норм;
2. Види фінансово-правових норм та їх структура;
3. Поняття і зміст фінансово-правових відносин.

Тема №3

Фінансова діяльність держави

1. Зміст та методи фінансової діяльності держави;
2. Фінансова система держави та її елементи;
3. Правовий статус, функції та повноваження органів державної влади в сфері управління фінансовою діяльністю;
4. Форми фінансової діяльності держави.

Тема №4

Фінансовий система та її елементи

1. Поняття фінансової системи, ознаки її побудови;
2. Структурна будова фінансової системи;
3. Складові фінансової системи України, їх характеристика;
4. Особливості фінансової системи в Україні.

Тема №5

Фінансовий контроль

1. Поняття та значення фінансового контролю;
2. Види фінансового контролю;
3. Методи фінансового контролю;
4. Організація фінансового контролю в Україні, система органів, що здійснюють фінансовий контроль.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 2

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема №6

Бюджетна система України

1. Поняття бюджетного права;
2. Поняття бюджету та його структура;
3. Бюджетна система України та її принципи;
4. Доходи Державного бюджету України: поняття та види;
5. Види доходів місцевих бюджетів;
6. Видатки Державного та місцевих бюджетів;
7. Бюджетне регулювання в Україні: поняття та методи.

Тема №7

Бюджетний процес

1. Поняття та стадії бюджетного процесу;
2. Порядок підготовки, розгляду і затвердження Державного бюджету України;
3. Виконання Державного бюджету;
4. Підготовка, розгляд і затвердження звіту про виконання Державного бюджету;
5. Порядок підготовки, розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів.

Тема №8

Правове регулювання державних доходів. Правові основи державного кредиту

1. Поняття державного кредиту та державного боргу;
2. Форми державного кредиту;
3. Порядок залучення іноземних кредитів під гарантії уряду України;
4. Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів;
5. Загальна характеристика та види державних доходів.

Тема №9

Податкова система України

1. Поняття податку, його функції та характерні ознаки;
2. Податкова система України та її принципи;
3. Види податків, зборів.

Тема №10

Фінансово-правові аспекти страхування

1. Загальна характеристика страхування;
2. Види страхування;
3. Особливості державного соціального страхування.

Тема №11

Правовий режим публічних видатків

1. Поняття публічних видатків і бюджетного фінансування;
2. Правове регулювання бюджетного фінансування окремих галузей народного господарства;
3. Поняття та основні об'єкти кошторисно-бюджетного фінансування;

4. Порядок здійснення публічних закупівель.

Тема №12

Правове регулювання фінансового моніторингу

1. Фінансовий моніторинг: поняття, види та нормативне регулювання;
2. Суб'єкти здійснення фінансового моніторингу;
3. Правова характеристика об'єктів фінансового моніторингу.

Тема № 13

Банківська система України

1. Поняття банківської системи та банківських операцій;
2. Статус та функції НБУ;
3. Порядок створення банків;
4. Регулювання відносин банку з клієнтами. Банківська таємниця.

Тема №14

Правові основи грошового обігу

1. Поняття грошової системи держави та грошового обігу.
2. Правове регулювання готівкового обігу;
3. Суть і принципи організації безготівкових розрахунків.

Тема № 15

Валютна система і валютне регулювання

1. Поняття та принципи валютної системи та валютного регулювання;
2. Поняття валютних цінностей;
3. Ліцензування операцій з валютними цінностями.

Тематика для семінарських занять з навчальної дисципліни «ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

Тема №1

Фінансове право як галузь права. Правове регулювання фінансових правовідносин.

План

1. Поняття фінансового права та його предмет;
2. Метод фінансово-правового регулювання;
3. Система фінансового права та його джерела;
4. Місце фінансового права в системі права України;
5. Наука фінансового права та етапи її розвитку
6. Поняття та особливості фінансово-правових норм;
7. Види фінансово-правових норм та їх структура;
8. Поняття і зміст фінансово-правових відносин;

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Там само. 2010. №50-51. Ст. 572
3. Дмитрик О. Л. Содержание и классификация финансовых правоотношении: Монография / Под ред. Н. П. Кучерявенка. Харьков: Легас, 2004. 160 с.
4. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема № 2

Фінанси та фінансова діяльність держави

План

1. Поняття, функції та особливості фінансів
2. Фінансова система держави та її елементи;
3. Зміст та методи фінансової діяльності держави;
4. Функції та повноваження вищих органів державної влади в сфері управління фінансовою діяльністю (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів);
5. Повноваження Міністерства фінансів України у сфері управління фінансовою діяльністю;
6. Функції та повноваження органів державної казначейської служби України;
7. Статус та функції Національного банку України;

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Там само. 2010. №50-51. Ст. 572.
3. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. Там само. 1999. №29. Ст. 238.
4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. Там само. 2001. №32. Ст. 1457.
5. Положення про Міністерство фінансів України: Затверджено постановою КМУ від 20 серпня 2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text>
6. Положення про Державну казначейську службу України: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>.

7. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. Київ: НЮС, 2003. 416 с.
8. Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: Монографія. Чернівці: Рута, 2004. 376 с.
9. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема № 3

Фінансова система та її елементи

План

1. Поняття фінансової системи, ознаки її побудови;
2. Структурна будова фінансової системи;
3. Складові фінансової системи України, їх характеристика;
4. Особливості фінансової системи в Україні.

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Там само. 2010. № 50-51. Ст. 572.
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р.) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
4. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
5. Тімашов В. О., Севастьяненко О. В. Фінансова система України: правова характеристика та законодавче регулювання. *Право і суспільство*. 2021. №2. С. 134-139.

Тема № 4

Фінансовий контроль

План

1. Поняття та значення фінансового контролю;
2. Види і методи фінансового контролю;
3. Організація фінансового контролю в Україні, система органів, що здійснюють фінансовий контроль.
4. Здійснення фінансового контролю вищими органами державної влади.
5. Функції та повноваження рахункової палати України.
6. Правовий статус органів державної аудиторської служби;
7. Права та обов'язки органів державної податкової служби;
8. Фінансовий контроль в банківській сфері;
9. Внутрішній господарський фінансовий контроль на підприємствах, установах, організаціях;
10. Аудиторська діяльність в Україні.

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Там само. 2010. №50-51. Ст. 572.
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р.) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
4. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні від 26 січня 1993 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1993, № 13. ст.110.
5. Про Рахункову палату: Закон України від 2 липня 2015 року. Відомості Верховної Ради.

2015. № 36. Ст. 360.

6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. №40. Ст. 365.

7. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: Монографія. Ірпінь: Акад. держ. подат. служби України, 2001. 407 с.

8. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №5

Поняття бюджету. Бюджетна система України

План

1. Поняття бюджету та бюджетне право;
2. Бюджетна система України та її принципи;
3. Доходи Державного бюджету України: поняття та види;
4. Види доходів місцевих бюджетів;
5. Видатки Державного та місцевих бюджетів;
6. Фінансування бюджету. Поняття і види міжбюджетних трансфертів.

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Там само. 2010. №50-51. Ст. 572.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Там само. 1997. №24. Ст. 170.
4. Научно-практический комментарий Бюджетного кодекса Украины / Г. В. Бех, Л. К. Воронова, Н. П. Кучерявенко и др.; Под общ. ред. д. ю. н., проф. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Одиссей, 2005. 600 с.
5. Бекерская Д. А. Бюджетное право и бюджетный процесс в Украине: Учеб. метод. пособие. Одесса: Юрид. лит., 2004. 208 с.
6. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема № 6

Бюджетний процес

План

1. Поняття та стадії бюджетного процесу;
2. Порядок підготовки, розгляду і затвердження Державного бюджету України;
3. Виконання Державного бюджету;
4. Підготовка, розгляд і затвердження звіту про виконання Державного бюджету;
5. Порядок підготовки, розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів.

Список рекомендованих джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Там само. 1997. №24. Ст. 170.
3. Положення про Державну казначейську службу України: затверджено постановою

Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>.

4. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 р. №228 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF#Text>

5. Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2002 р. №57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-02#Text>

6. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування доходів та інших надходжень державного бюджету. Затв. Наказом Міністерства фінансів України 29.01.2013 №43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0291-13#Text>

7. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами. Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13#Text>

8. Воронова Л. К. Фінансове право України: Підручник. Київ: Прецедент; Моя книга, 2006. 448 с.

9. Научно-практический комментарий Бюджетного кодекса Украины / Кол. авт.: Г. В. Бех, Л. К. Воронова, Н. П. Кучерявенко и др.: Под общ. ред. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Одиссей, 2005. 416 с.

10. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №7

Правові основи державного кредиту. Правове регулювання державних доходів

План

1. Поняття державного кредиту та державного боргу;
2. Форми державного кредиту;
3. Порядок залучення іноземних кредитів під гарантії уряду України;
4. Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів;
5. Загальна характеристика та види державних доходів.

Список рекомендованих джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572.
2. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 31. Ст. 268.
3. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №8

Податкова система України

План

4. Поняття податку, його функції та характерні ознаки;
5. Податкова система України та її принципи;
6. Види податків, зборів.

Список рекомендованих джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. Голос України. 2010. №229-230.
2. Багатостороння конвенція про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування. Ратифікована Законом України № 2692-VIII від 28.02.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_001-16#n2.
3. Березенко І. Сучасний стан реалізації захисної функції у податковому праві України. *Вісник АПСВТ*. 2019. № 2. С.27-35.
4. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. 420 с.
5. Іванов Ю.Б., Швабій К. І. Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні. *Фінанси України*. 2017. № 5. С. 39-52.
6. Кучерявенко М. П. Податкове право України : підруч. Харків : Право, 2012. 528 с.
7. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №9

Фінансово-правові основи страхування

План

1. Загальна характеристика страхування;
2. Види страхування;
3. Особливості державного соціального страхування;

Список рекомендованих джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572.
2. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1058-15#Text>
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1533-14#Text>
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1105-14#Text>
6. Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: Монографія. Чернівці: Рута, 2004. 376 с.
7. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №10

Правовий режим державних видатків

План

1. Поняття види та принципи публічних видатків;
2. Правові засади бюджетного фінансування;
3. Порядок здійснення публічних закупівель.

Список рекомендованих джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572.
2. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
3. Научно-практический комментарий Бюджетного кодекса Украины / Г. В. Бех, Л. К. Воронова, Н. П. Кучерявенко и др.; Под общ. ред. д. ю. н., проф. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Одиссей, 2005. 600 с.
4. Нечай А. А. Проблемы правового регулирования публичных финансов та публичних видатків: Монографія. Чернівці: Рута. 2004. 376 с.
5. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №11

Правове регулювання фінансового моніторингу

План

1. Фінансовий моніторинг: поняття, види та нормативне регулювання;
2. Суб'єкти здійснення фінансового моніторингу;
3. Правова характеристика об'єктів фінансового моніторингу.

Список рекомендованих джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572.
2. Про затвердження Положення про здійснення фінансового моніторингу суб'єктами первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Міністерство юстиції України: затверджено наказом Міністерства юстиції України від 10.09.2021 № 3201/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1210-21#Text>
3. Основи законодавства щодо фінансового моніторингу. URL: https://minjust.gov.ua/finmonit_zakon
4. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
5. Єрмоленко О.А., Лисьонкова Н.М. Фінансовий моніторинг в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. №37. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/finansoviy-monitoring-v-ukrayini>.

Тема № 12

Публічно-правові основи банківської системи

План

1. Поняття банківської системи та банківських операцій;
2. Статус та функції НБУ;
3. Порядок створення банків;
4. Регулювання відносин банку з клієнтами. Банківська таємниця.

Список рекомендованих джерел:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

2. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/679-14#Text>

3. Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 104 с.

4. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема №13

Правові основи грошового обігу

План

1. Поняття грошової системи держави та грошового обігу.
2. Правове регулювання готівкового обігу;
3. Суть і принципи організації безготівкових розрахунків;
4. Банківські рахунки, їх види та призначення;
5. Порядок відкриття рахунків в установах банків;
6. Форми безготівкових розрахунків.

Список рекомендованих джерел:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/2121-14#Text>

2. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/679-14#Text>

3. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1591-20#n1249>

4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/2664-14#Text>

5. Алісов Є. О. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні. Харків: Фоліо, 2004. 288 с.

6. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Тема № 14

Валютна система і валютне регулювання

План

4. Поняття та принципи валютної системи та валютного регулювання;
5. Поняття валютних цінностей;
6. Ліцензування операцій з валютними цінностями.

Список рекомендованих джерел:

1. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/679-14#Text>

2. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

3. Положення про валютний нагляд: затв. постановою Правління Національного банку України від 03.01.2019 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#n163>

4. Алисов Е. А. Правовое регулирование валютных отношений в Украине. Харків: Консум, 1998. 142 с.
5. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.

Перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття і предмет фінансового права.
2. Метод фінансово-правового регулювання.
3. Система фінансового права та його джерела.
4. Фінансове право в системі права.
5. Наука фінансового права та етапи її розвитку.
6. Фінансово правові норми, їх зміст та особливості.
7. Види фінансово правових норм та їх структура.
8. Поняття фінансово правових відносин, їх зміст та особливості.
9. Поняття, особливості та функції фінансів.
10. Фінансова система держави та її елементи.
11. Зміст та методи фінансової діяльності держави.
12. Функції та повноваження органів, що здійснюють фінансову діяльність.
13. Бюджетне право як підгалузь ФП України.
14. Поняття бюджету та його структура.
15. Поняття бюджетної системи та її принципи.
16. Доходи державного та місцевих бюджетів.
17. Основні види видатків державного і місцевих бюджетів.
18. Фінансування бюджету. Поняття та види міжбюджетних трансфертів.
19. Поняття та стадії бюджетного процесу.
20. Порядок підготовки, розгляду і затвердження Державного бюджету України.
21. Виконання Державного бюджету.
22. Підготовка, розгляд і затвердження звіту про виконання Державного бюджету.
23. Порядок підготовки, розгляду, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
24. Загальна характеристика і види державних доходів.
25. Поняття податку, його функції і характерні ознаки.
26. Податкова система України – поняття і принципи побудови.
27. Види податків і зборів, що справляються в Україні.
28. Поняття банківської системи та банківських операцій.
29. Статус та функції НБУ.
30. Порядок створення банків.
31. Регулювання відносин банку з клієнтами. Банківська таємниця.
32. Поняття грошової системи держави та грошового обігу.
33. Правове регулювання готівкового обігу.
34. Правове регулювання безготівкових розрахунків.
35. Правовий режим валютних операцій.
36. Поняття валютних операцій та валютних цінностей.
37. Ліцензування операцій за валютними цінностями.
38. Поняття види та принципи публічних видатків.
39. Правові засади бюджетного фінансування.
40. Порядок здійснення публічних закупівель.

**Завдання для контрольних робіт з навчальної дисципліни
«ФІНАНСОВЕ ПРАВО»**

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАВДАННЯ

ВАРІАНТ 1

1. Поняття фінансового права та його предмет;
2. Фінансова система держави та її елементи;

ВАРІАНТ 2

1. Система фінансового права та його джерела;
2. Поняття та значення фінансового контролю;

ВАРІАНТ 3

1. Поняття та особливості фінансово-правових норм;
2. Правовий статус органів державної аудиторської служби;

ВАРІАНТ 4

1. Види фінансово-правових норм та їх структура;
2. Права та обов'язки органів державної податкової служби;

ВАРІАНТ 5

1. Поняття і зміст фінансово-правових відносин;
2. Функції та повноваження рахункової палати України.

ВАРІАНТ 6

1. Види і методи фінансового контролю;
2. Аудиторська діяльність в Україні;

ВАРІАНТ 7

1. Зміст та методи фінансової діяльності держави;
2. Правове регулювання публічних закупівель;

ВАРІАНТ 8

1. Поняття бюджету та бюджетне право;
2. Порядок створення банків;

ВАРІАНТ 9

1. Бюджетна система України та її принципи
2. Порядок залучення іноземних кредитів під гарантії уряду України;

ВАРІАНТ 10

1. Види доходів Державного та місцевих бюджетів;
2. Поняття кошторисно-бюджетного фінансування;

ВАРІАНТ 11

1. Порядок підготовки, розгляду і затвердження Державного бюджету України;
2. Статус та функції Національного банку України;

ВАРІАНТ 12

1. Виконання Державного бюджету України;
2. Правові засади фінансового моніторингу

ВАРІАНТ 13

1. Поняття податку, його функції та характерні ознаки;

2. Поняття та функції державного кредиту;

ВАРІАНТ 14

1. Видатки Державного та місцевих бюджетів;
2. Форми державного кредиту;

ВАРІАНТ 15

1. Поняття банківської системи та банківських операцій;
2. Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів;

Індивідуальні практичні завдання

Практичне завдання до теми: Фінансова діяльність держави.

Комунальне підприємство, яке є замовником робіт по капітальному ремонту доріг, подало до органу державної казначейської служби України платіжний документ на оплату вартості робіт підрядчика згідно підписаного акту виконаних робіт. Орган казначейської служби відмовив у проведенні оплати, оскільки замовником не було проведено процедури публічних закупівель. Замовник оскаржив до суду дії органу державної казначейської служби на тій підставі, що загальна вартість робіт у даному випадку не перевищувала 1,5 млн.грн.

Дайте правову оцінку спірній ситуації.

Практичне завдання до теми: Фінансовий контроль .

Органом державної аудиторської служби призначено позапланову документальну перевірку державного підприємства у зв'язку з інформацією про факти порушення законодавства, отриманою від іншого суб'єкта, з яким державне підприємство мало фінансово-господарські відносини.

Державне підприємство не допустило посадових осіб ДАС до перевірки на тій підставі, що воно не отримувало письмовий запит про надання пояснень і їх документального підтвердження.

Чи правомірними є дії посадових осіб державного підприємства?

Практичне завдання до теми: Бюджетна система.

До місцевого бюджету міста надійшла субвенція з державного бюджету України на виконання інвестиційних проектів. На пленарному засіданні міської ради було прийнято рішення про часткове використання отриманих коштів на погашення заборгованості по заробітній платі працівникам навчальних закладів міста, визначивши такі потреби пріоритетними.

Дайте правову оцінку рішення міської ради.

Практичне завдання до теми: Бюджетний процес.

Верховна Рада України не ухвалила закон про державний бюджет на наступний рік до 31 грудня поточного року. Закон набрав чинності тільки через два місяці після початку поточного року.

- в якому порядку будуть фінансуватися поточні видатки бюджету за період до набрання чинності законом про державний бюджет?

- з якого моменту починається новий бюджетний період у даній ситуації?

Практичне завдання до теми: Податкова система і державні доходи.

При проведенні документальної перевірки платника податків органом державної податкової служби встановлено заниження сум ПДВ та податку на прибуток у зв'язку з тим, що платником включено до складу податкового кредиту та витрат суми, сплачені за придбання товарів у суб'єкта, який має ознаки фіктивності. Зокрема встановлено, що контрагент платника

податків не подав податкову декларацію, не знаходиться за місцезнаходженням, у трудових відносинах перебуває тільки одна особа - директор, що свідчить про відсутність матеріальних, трудових ресурсів для вчинення господарської операції. У зв'язку з цим, за наслідками перевірки прийнято рішення про визначення податкових зобов'язань та застосування штрафних санкцій.

Платником оскаржено рішення податкового органу до суду. Позов мотивований тим, що господарська операція з придбання товарів дійсно мала місце, це підтверджується первинними документами, зокрема товарно-транспортними накладними на перевезення вантажу, документами, які свідчать про фактичне використання придбаних товарів у власній господарській діяльності. Платник стверджує, що він не може нести юридичну відповідальність за дії свого контрагента.

Дайте правову оцінку ситуації.

Яким чином суд має вирішити даний спір?

Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141.
2. Бюджетний кодекс України від 8.07.2010 р. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50-51. Ст. 572.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. Голос України. 2010. С. 229-230.
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. №40. Ст. 365.
7. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Відомості Верховної Ради України. 1997. №24. Ст. 170.
9. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. Відомості Верховної Ради України. 1999. №29. Ст. 238.
10. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю: Закон України від 26.01.1993 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.
11. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>.
12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2001. №32. Ст. 1457.
13. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 31. Ст. 268.
14. Алисов Е. А. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні. Харків: Фоліо, 2004. 288 с.
15. Артюх О. В., Ільющенкова В. В. BEPS як план дій в рамках ОЕСР: міжнародний досвід. *Міжнародний мультидисциплінарний науковий журнал «АЮГОС. Мистецтво наукової думки»*. 2019. №5. С. 6-9.
16. Букринський Б. В., Лайко О. І., Талпа В. П. Податкові інструменти стимулювання інвестиційного розвитку: світовий досвід та національні реалії. *Економічні інновації*. 2018. № 66. С. 32-43.
17. Василик О. Д. Теорія фінансів: Підручник. Київ: НЮС, 2003. 416 с.

18. Вітліна М. О., Шульга Т. М. Міжнародні заходи протидії ухиленню від сплати податків. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 1. С. 178-180.
19. Воронова Л. К., Кучерявенко М. П., Пришва Н. Ю. Податкове право України: Кредитно-модульний курс: Навчальний посібник. Київ: Всеукраїнська асоціація издателей «Правовое единство», 2009. 485 с.
20. Гаврилюк Р. «Правовий механізм податку» чи «юридична конструкція податку»: дискусійні питання теорії та методології. *Право України*. 2008. № 6. С. 110-115.
21. Гаврилюк Р. Юридична конструкція податку. *Право України*. 2006. № 4. С. 113-117.
22. Гарбінська-Руденко А. В. Правові аспекти врегулювання подвійного оподаткування між Україною та окремими зарубіжними країнами. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 5. С. 200-203.
23. Гетьманцев Д., Блажівська Н. Судові доктрини, що потребують перегляду з адміністративно-процесуального погляду. *Право України*. 2018. № 2. С. 84-101.
24. Гетманцев Д. О., Шукліна Н. Г. Банківське право України. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344 с. URL: http://ebk.net.ua/Book/law/getmantsev_bpu/part1/101.htm.
25. Годме П. М. Финансовое право /пер. и вступ. ст. Р. О. Халфиной. Москва: Прогресс, 1978. 428 с.
26. Греца Я. В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування: зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. 420 с.
27. Дмитрик О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений: Монография / Под ред. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Легас, 2003. 160 с.
28. Заверуха І. Б. Банківське право: Посібник для студентів. Львів: Астролябія, 2002. 222 с.
29. Іванов Ю. Б., Швабій К. І. Нагальні проблеми формування державної податкової політики в Україні. *Фінанси України*. 2017. № 5. С. 39-52.
30. Ільков В. Судове рішення як джерело права в адміністративному судочинстві під час розгляду справ з податкових правовідносин «Судовий розгляд податкових та митних спорів: проблеми, виклики і пріоритети»: збірник матеріалів II науково-практичної конференції. Київ, 4-5 липня 2019 року. С. 118-122.
31. Карманов О. А. Банківське право України: Навч. посібник. Харків: Консум, 2000. 464 с.
32. Касьяненко Л. М. Правове регулювання відповідальності за порушення бюджетного законодавства в Україні та Білорусі: порівняльний аналіз. *Фінансове право*. 2015. № 3. С. 13-17.
33. Косенкова А. Розвиток концепції бенефіціарного власника при імплементації плану BEPS в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С.128-133.
34. Крутова А. С., Нестеренко О. О. Методологічні засади формування звіту в розрізі країн у рамках реалізації вимог плану дій BEPS в Україні. *Бізнесінформ*. 2019. № 9. С. 210-217.
35. Кучерявенко М. П. Податкове право України: академічний курс. Київ: КНТ, 2008. 701 с.
36. Кучерявенко М. П. Податкове право України : підруч. Харків: Право, 2012. 528 с.
37. Лещенко Р. М. Фінансово-правове регулювання офшорних механізмів: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 316 с.
38. Маринів Н. Проблемні аспекти визначення поняття податкового контролю в Україні. *Право України*. 2007. № 4. С. 43-47.
39. Мудрак Н.О. Національні механізми боротьби з ухиленням від оподаткування через офшорні юрисдикції в країнах ОЕСР. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25. ч. 2. С. 5-11.
40. Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: Монографія. Чернівці: Рута. 2004. 376 с.
41. Орлеан А. Адаптація законодавства України у сфері протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, до законодавства ЄС. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 2. С. 127-135.

42. Ославський М. Особливості фінансово-правового регулювання місцевих податків і зборів. *Право України*. 2007. № 11. С. 77-81.
43. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн. Київ: Знання-Пресе, 2002.
44. Пашутинський Є. К. Податкове законодавство України: Нормативна база. Київ: КНТ, 2008. 392 с.
45. Піддубна Д. Класифікація державних органів та їх повноважень у сфері податкового обліку. *Право України*. 2007. № 6. С. 36-40.
46. Податкове право: навч. посіб. / Я. В. Греца, В. І. Ярема, Ю. М. Бисага, М. В. Сідак. Київ: Знання, 2012. 389 с.
47. Правове регулювання адміністрування податку на додану вартість в Україні: монографія / С. М. Греца, Ю. М. Бисага, В. І. Ярема та ін. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 200 с.
48. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні. Ірпінь: Акад. ДПС України, 2001. 407 с.
49. Сардак С. Е., Ситнік А. І. Вплив офшорних зон на економіку держави (на прикладі України). *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 52-57.
50. Фінансове право в умовах цифрової трансформації: колективна монографія / за заг. ред. Т. А. Латковської. Чернівці: Технодрук, 2021. 418 с.
51. Фінансове право України: альбом схем: навч. посібник / Л. М. Касьяненко, А. В. Цимбалюк, Ю. О. Фоменко; за ред. Л. М. Касьяненко. Київ: Алерта, 2014. 270 с.
52. Фінансове право України: навчальний посібник. М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
53. Фоміна О. В. Музичук М. І. Сучасні аспекти міжнародного регулювання трансфертного ціноутворення. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія Економіка*. 2019. Випуск 1 (53). С. 246-251.

Підписано до друку..2023 Формат 60x84/16 Умовн. друк. арк.
Облік.-вид. арк. — Друк офсетний. Зам. №Наклад 100.

Видавництво Ужгородського національного університету
м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.